

D.de Bruin
Montalbaendreef 2
3562 LC Utrecht

Utrecht, 24 maart 2016

Speelhal: Kans of bedreiging

Onderstaand een korte reactie op de mogelijke komst van twee speelhallen in de gemeente Hellendoorn.

Facts

- Het aantal gokverslaafden in NL ligt relatief laag, ook ten opzichte van andere westerse landen. De meest recente schatting (uit 2011) gaat uit van ruim 20.000 probleemspelers, ongeveer 0,2% van de bevolking (Bieleman e.a. 2011).
- Aangezien een groot deel van de bevolking aan kansspelen deelneemt zouden we kunnen concluderen dat de meeste spelers bescheiden bedragen spenderen aan kansspelen en hun speelgedrag onder controle hebben.
- Feit blijft dat een deel van de spelers op onverantwoorde wijze aan kansspelen deelneemt, hetgeen vaak grote negatieve consequenties heeft op sociaal-relatieel, financieel en psychisch vlak. Probleemspelers of gokverslaafden gokken vaak, en veel en nemen vaak aan een breed palet van kansspelen deel.
- In de verslavingszorg zien we geen verontrustende stijging van het aantal hulpzoekers. Sinds 1990 laat het aantal hulpzoekers – destijds meer dan 6.000 - een dalende trend zien en is het afgelopen decennium relatief constant: in 2014 zochten ruim 2.200 mensen hulp bij de verslavingszorg in verband met gokproblematiek.
- Uit monitoring onderzoek dat CVO in de periode 2000-2004 in speelhallen heeft uitgevoerd blijkt dat een aanzienlijk deel van de spelers in speelhallen problematisch speelgedrag vertoont. Percentages probleemspelers in de speelhallen liepen destijds uiteen van 10% tot soms wel 25%. Uit onderzoek uit 2001 bleek dat het percentage probleemspelers in Holland Casino aanzienlijk lager lag (2 tot 5%). De grote verschillen tussen amusementscentra en Holland Casino kunnen vooral worden verklaard doordat Holland Casino veel meer recreatieve spelers trekt en het aandeel probleemspelers dus laag ligt. In absolute zin zou het aantal probleemspelers bij HC mogelijk hoger kunnen liggen dan bij de speelhallen omdat HC (waarschijnlijk) veel meer bezoekers trekt. Omdat geen goed zicht bestaat op het aantal bezoekers van speelautomatenhallen en recent onderzoek ontbreekt kunnen hier geen bindende conclusies aan worden verbonden.

- De belangrijkste conclusie die uit bovengenoemd monitor onderzoek naar voren kwam is dat een actief preventiebeleid een positieve invloed bleek te hebben op aan het aandeel probleemspelers. In speelhallen die een actief preventiebeleid voerden lag het percentage probleemspelers aanzienlijk lager dan in de speelhallen met een beperkt of gematigd preventiebeleid.

Uitbreiden van het kansspelaanbod?

Voorstanders van de uitbreiding zullen zeggen dat een speelautomatenhal tot meer werkgelegenheid leidt, belastinginkomsten genereert en een aantrekkingskracht heeft op toeristen waardoor het economisch klimaat in de gemeente zal verbeteren. Tegenstanders van uitbreiding van het aanbod van kansspelen zullen zich bezorgd tonen dat de uitbreiding van het aanbod tot meer gokverslaving zal leiden. Ook de titel van de bijeenkomst doet deze tegenstelling vermoeden: speelhal, kans of een bedreiging?

Wet op de kansspelen

In de Wet op de kansspelen (Wok) wordt de volgende uitgangspunten gehanteerd. Centraal staat de gedachte dat er een kennelijk aanwezige behoefte is bij burgers om aan kansspelen deel te nemen. Om te voorkomen dat men in de illegaliteit gaat gokken dient er een voldoende groot legaal aanbod te zijn. De zwakkeren in de samenleving dienen daarbij beschermd te worden, en fraude en criminaliteit dient te worden tegengegaan. De Engelse Kansspelcommissie beschreef het wel als een ethisch dilemma waarvoor bestuurders zich gesteld zagen: enerzijds de wens om burgers keuzevrijheid te bieden en anderzijds de bezorgdheid dat het bieden van deze keuzevrijheid tot problemen zou leiden. Ik denk dat ook de gemeente Hellendoorn zich voor een dergelijk dilemma gesteld ziet.

Leidt uitbreiding van het aanbod tot meer kansspelverslaving?

Een belangrijke vraag is of uitbreiding van het kansspelaanbod (meer exposure) tot meer spelers en meer kansspelverslaving zal leiden. Deze hypothese dat een groter kansspelaanbod tot meer kansspelverslaving leidt wordt in (internationaal) onderzoek niet bevestigd. Zo zijn er geen aanwijzingen gevonden dat een groter aanbod van online kansspelen tot een evenredige stijging van het aantal kansspelverslaafden heeft geleid. Onderzoekers veronderstellen wel dat een ander proces – adaptie - ervoor zorgt dat het aantal gokverslaafden ondanks het groeiende aanbod niet toeneemt. Spelers passen zich in de loop van de tijd aan, ze zijn zich steeds beter bewust van de risico's en leren hier steeds beter mee om te gaan. Dit aanpassingsvermogen kan worden gevoed door een actief preventiebeleid vanuit de overheid en de kansspelindustrie. Door een actief preventiebeleid kan het aantal gokverslaafden beperkt worden.

Preventie werkt

Bij de besluitvorming omtrent de vergunningverlening voor twee speelhallen is het goed te beseffen dat kansspelverslaving (deels) kan worden voorkomen door het voeren van een evenwichtig preventiebeleid. De gemeente kan dit preventiebeleid mede vormgeven door eisen te stellen aan de exploitant. En deze te stimuleren om op een verantwoorde manier te ondernemen, aandacht te hebben voor preventie en het voorkomen van kansspelverslaving, en in de speelhal een cultuur te creëren van verantwoord spelen.

Gedacht kan worden aan de volgende elementen:

- Strikte leeftijdsgrens 18+ (21+?) hanteren (legitimatieplicht)
- Reclamecode

- Spelers informeren over risico's van kansspelen, zelfcontrole stimuleren
- Het speelgedrag van spelers monitoren en indicatoren ontwikkelen om problematische speelgedrag te herkennen
- De mogelijkheid aan spelers bieden om zichzelf op vrijwillige basis uit te sluiten (witte lijst) en deze ook strikt te handhaven. Zelfuitsluitingen voor alle speelhallen in de gemeente geldig.
- Training van het personeel in het herkennen van problematisch speelgedrag en het aanspreken van risicovolle spelers
- Doorverwijzen en nauw samen te werken met de (lokale) verslavingszorg (i.h.b. met preventie afdelingen) en met zelfhulpgroepen (AGOG).

Toekomst?

De vraag blijft wat er zal gebeuren als de speelhallen een vergunning zullen krijgen en hun deuren zullen openen. De verwachting is dat de speelhallen vooral reeds bestaande (probleem)spelers (uit de horeca) zal gaan aantrekken. Maar er zal mogelijk ook een nieuw publiek worden aangetrokken van mensen die niet eerder aan kansspelen deelnamen.

Het verdient daarom aanbeveling om de gevolgen van een eventuele opening van nieuwe speelhallen goed te blijven monitoren. Onderzoek zou moeten uitwijzen in hoeverre de speelhallen een nieuw dan wel bestaand gokpubliek aantrekken, hoe de bezoekersaantallen zich i.h.a. ontwikkelen, in welke mate spelers zichzelf laten uitsluiten, in welke mate de speelhal een actief preventiebeleid voert als ook hoe het aantal hulpverzoeken bij de verslavingszorg zich ontwikkeld. Onderzoek zal moeten uitwijzen welke impact de komst van nieuwe speelhallen heeft op het aantal (nieuwe) gokverslaafden in de regio. Op grond van de uitkomsten hiervan kan waar nodig het beleid worden aangepast of bijgesteld.